

F - Šmondrák

F - Šmondrák - 2

F - Šmondrák Obr. 2

12. (11. 3/4)

19348 - 10,74
22244 - 12,35

Podplukovník Dr. Ing. Josef Šmondrák

Zajištění obrany státu z pohledu zákona č. 309/2000 Sb.

Článek pojednává o zákonu o obranné standardizaci, katalogizaci a státním ověřování jakosti výrobků a služeb určených k zajištění obrany státu [1] a svým obsahem logicky navazuje na již zveřejněná pojednání ve Vojenských rozhledech [2], vysvětlující základní podstatu a funkce kodifikačního systému NATO (NCS - NATO Codification System), včetně analýzy vzájemného vztahu mezi kodifikačním systémem NATO a průmyslem (výrobci a dodavateli položek zásobování). Jeho hlavním smyslem je rozebrat především oblast katalogizace, i když z důvodu udržení celkového kontextu krátce pojednává i o obranné standardizaci a státním ověřování jakosti

* * *

Zákon o obranné standardizaci, katalogizaci a státním ověřování jakosti výrobků a služeb určených k zajištění obrany státu vytváří legislativní prostředí a podmínky pro možné využívání systému katalogizace respektujícího zásady a principy platné pro činnost kodifikačního systému NATO dalšími subjekty státní správy, zejména těmi, které obhospodařují velké množství materiálních prostředků, tedy včetně rezortu obrany.

Zákon má tři základní části (viz **obr. 1**). První část pojednává o obranné standardizaci, katalogizaci a státním ověřování jakosti výrobků a služeb určených k zajištění obrany státu.

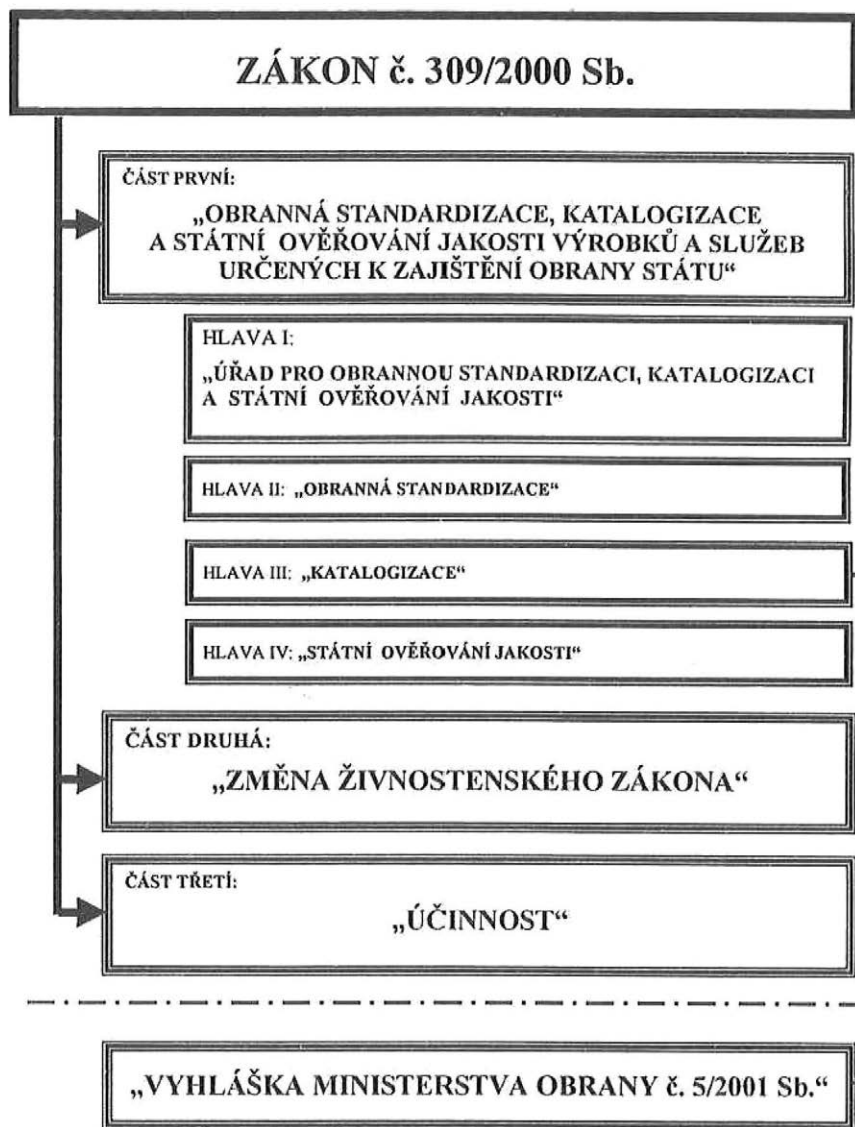
Vymezení právního rámce umožňujícího podnikání právnických a fyzických osob v oblasti katalogizace vyžaduje provést i dílčí změny v živnostenském zákoně. Tato skutečnost je řešena v druhé části zákona, v níž je stanoveno doplnění přílohy číslo 2 živnostenského zákona o živnost s názvem „zpracování návrhu katalogizačních dat“.

Doplňujícím dokumentem, jehož vydání a právní rámec přímo determinuje § 16 zákona, je vyhláška **ministerstva obrany č. 5/2001 Sb.** [3], která specifikuje a vysvětluje některá další pravidla a zásady platné pro oblast katalogizace. Zabývá se zejména problematikou katalogizační doložky, stanovuje vzory tiskopisů, žádostí, oznámení a přehledů souvisejících s katalogizací a stanovuje vzor osvědčení o způsobilosti zpracovávat návrh katalogizačních dat o výrobku.

Celkové pojetí zákona

Obrannou standardizací, katalogizací a státním ověřováním jakosti výrobků a služeb určených k zajištění obrany státu se zabývá první část zákona, která obsahově zahrnuje (**obr. 1**) problematiku:

- spojenou se zřízením a působností úřadu pro obrannou standardizaci, katalogizaci a státní ověřování jakosti (hlava I),

Obr. 1: Členění zákona č. 309/2000Sb.

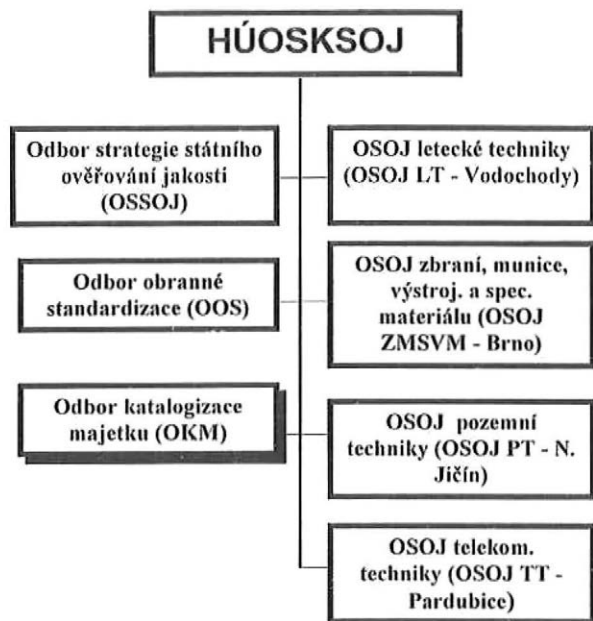
- obranné standardizace (hlava II), katalogizace (hlava III) a státního ověřování jakosti (hlava IV).

◆ **Úřad pro obrannou standardizaci, katalogizaci a státní ověřování jakosti**

Zákon ukládá zřídit v rámci organizační struktury Ministerstva obrany ČR úřad pro obrannou standardizaci, katalogizaci a státní ověřování jakosti s celostátní působností

a se sídlem v Praze. Jednou z jeho základních povinností stanovenou zákonem je spolupracovat v oblasti standardizace, katalogizace a státního ověřování jakosti, zejména s ministerstvy ČR, jinými správními úřady, kraji a s příslušnými orgány NATO, obdobnými úřady nebo orgány členských států NATO a obdobnými úřady nebo orgány jiných států.

Roli tohoto úřadu v plném rozsahu plní stávající **Hlavní úřad pro obrannou standardizaci, katalogizaci a státní ověřování jakosti** (dále jen HÚOSKSOJ nebo hlavní úřad pro obrannou standardizaci), jehož organizační struktura je uvedena na **obr. 2.**

Obr. 2: Organizační struktura Hlavního úřadu pro obrannou standardizaci, katalogizaci a státní ověřování jakosti (HÚOSKSOJ)

◆ **Obranná standardizace**

Přístupování ČR ke standardizačním dohodám NATO (*STANAG - Standardization Agreement*) vytváří podmínky pro:

- používání stejných nebo podobných postupů a způsobů činnosti v oblasti operační, logistické a administrativní,
- zavedení stejné nebo podobné výzbroje, munice a jiného materiálu.

Praktické přistoupení k určité standardizační dohodě NATO se realizuje prohlášením, kterým se přijímá v celém rozsahu nebo s výhradou k některé z jejích částí.

Standard, zákonem pro podmínky ČR definován jako tzv. **český obranný standard** (ČOS), stanovuje požadavky na výrobky, služby a na postupy při činnostech, které slouží k zajištění obrany státu.

Zákon jednoznačně stanovuje uplatnění požadavků příslušné standardizační dohody, k níž Česká republika přistoupila, v každé uzavírané smlouvě, pokud tato skutečnost z této dohody vyplývá.

Příkladem je standardizační dohoda STANAG 4177 (jednotný systém získávání dat), která determinuje vztahy mezi uživatelem kodifikačního systému NATO a výrobcem (dodavatelem) položek zásobování. Tato dohoda, k níž ČR přistoupila a je rozpracována v příslušných rozkazech MO, předpisech a směrnících, vyžaduje, aby příslušné orgány Akvizičního úřadu MO ve spolupráci s **odbozem katalogizace HÚOSKSOJ** uplatňovaly požadavek na zabezpečení procesu katalogizace v rámci uzavíraných obchodně závazkových vztahů na nákup majetku definovaného jako položka zásobování.

Přistoupení ČR ke standardizační dohodě HÚOSKSOJ oznamuje příslušným orgánům NATO a zveřejňuje tuto skutečnost v rámci ČR pro odbornou veřejnost ve „Věstníku Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví“.

Důležitým úkolem hlavního úřadu pro obrannou standardizaci (HÚOSKSOJ) je **zajišťování tvorby nových standardů**. Standard se vytváří:

- přijetím požadavků příslušné standardizační dohody NATO,
- na základě návrhu ministerstva nebo jiného správního úřadu jako navrhovatele.

Zpracování návrhu standardu oznamuje HÚOSKSOJ ve věstníku a stanovuje lhůtu pro jeho posouzení. Návrh se zasílá k posouzení taktéž ministerstvům a jiným správním úřadům, jejichž působnosti se věcně dotýká. Pokud v době stanovené na posouzení předloženého návrhu nejsou zaslána požadovaná stanoviska, má se za to, že příslušné ministerstvo nebo jiný správní úřad s návrhem standardu souhlasí.

Pokud návrh standardu odpovídá stanoveným formálním i obsahovým požadavkům je podroben schvalovacímu řízení, pokud jim neodpovídá, je vrácen navrhovateli k dopracování.

Vrcholným orgánem zastřešujícím oblast standardizace je **odbor obranné standardizace HÚOSKSOJ** (obr. 2).

♦ Katalogizace

Vstup ČR do NATO a následná ratifikace (01.2000) a implementace (02.2000) standardizačních dohod STANAG 3150, 3151, 4177 a 4199 spolu se splněním dalších opatření, vytvořily podmínky pro rutinní provoz **jednotného systému katalogizace majetku (JSKM)** v rezortu obrany. Skutečnost, že JSKM zvyšuje efektivnost zásobovacích operací a zjednodušuje komunikaci mezi jeho uživateli jak na národní, tak i mezinárodní úrovni, vedla k rozhodnutí vytvořit legislativně-právní podmínky umožňující využívání systému katalogizace i mimo rezort obrany ČR. Tento zámysl byl naplněn právě zákonem č. 309/2000 Sb.

Problematika katalogizace je v zákoně obsažena v § 9-16. Navíc se jí zabývá i zmiňovaná vyhláška ministerstva obrany [3], jejíž zpracování a vydání bylo uloženo § 16 zákona.

Katalogizace je zákonem definována jako pořízení a aktualizace katalogizačních dat o výrobku, výrobcí a dodavateli. Katalogizační data jsou nezbytná pro přidělení **katalogizačního čísla výrobku a katalogizačního kódu výrobce/dodavatele** hlavním úřadem pro obrannou standardizaci (HÚOSKSOJ). Data mohou být zpracovávána

bud' tímto hlavním úřadem, uživatelem systému katalogizace nebo agenturou - tj. fyzickou nebo právnickou osobou, které k tomuto účelu HÚOSKSOJ vydal osvědčení o způsobilosti zpracovávat návrh katalogizačních dat o výrobku.

Výrobek ve smyslu zákona odpovídá položce zásobování definované kodifikačním systémem NATO.

Katalogizačním číslem výrobku se rozumí třináctimístný numerický kód přidělený výrobku. Jeho struktura a vypovídací hodnota je totožná se strukturou a vypovídací hodnotou skladového čísla NATO (*NSN - NATO Stock Number*). Obdobně je tomu i u katalogizačního kódu výrobce/dodavatele. Tento pětimístný alfanumerický kód, který přiděluje hlavní úřad pro obrannou standardizaci (HÚOSKSOJ), je totožný s kódem NCAGE (*NATO Commercial and Government Entity Code*) přidělovaným v rámci kodifikačního systému NATO. Tento kód, který zabezpečuje jednoznačnou identifikaci jak dodavatele výrobku, tak i jeho výrobce, přiděluje HÚOSKSOJ dodavateli nebo výrobcí, který může být zároveň i dodavatelem, na základě jeho „Žádosti o přidělení katalogizačního kódu“. Dodavatel může uplatnit tento požadavek i za subdodavatele, jejichž výrobky jsou součástí dodávaného celku, který podléhá katalogizaci.

Vrcholným orgánem zastřešujícím oblast katalogizace v ČR a plnícím roli národního kodifikačního úřadu dle zásad kodifikačního systému NATO je **odbor katalogizace majetku HÚOSKSOJ** (obr. 2).

♦ Státní ověřování jakosti

Dodržování požadavků na jakost výrobků určených k zabezpečení obranyschopnosti státu je v rámci NATO realizováno prostřednictvím k tomuto účelu vytvořených národních systémů zabezpečování jakosti. Činnost těchto systémů je založena na dodržování příslušných standardizačních dohod, které vytvářejí podmínky pro vzájemné uznávání systému zabezpečování jakosti.

V rámci těchto systémů pracují příslušné orgány pro ověřování jakosti. Jejich povinností je zabezpečovat požadovanou jakost výrobků dodávaných k zabezpečení vlastní obranyschopnosti a v případě potřeby spolupracovat při zabezpečování jakosti jak v rámci členských zemí NATO, tak i v rámci nečlenských zemí NATO, které v této oblasti spolupracují s příslušnými orgány Aliance.

Hlavním úkolem stanoveným zákonem státnímu ověřování jakosti je zjistit, zda dodavatel plní požadavky odběratele na jakost vyplývající ze smlouvy, tj. zda:

- dodávaný výrobek nebo služba se shoduje se stanovenými požadavky,
- dodavatel poskytuje záruky na jakost dodávaného výrobku nebo služby,
- dodavatel je schopen plnit další požadavky stanovené odběratelem ve vztahu k dodávanému výrobku nebo službě.

Naplnění takto stanoveného úkolu lze realizovat prostřednictvím odborného dozoru nad jakostí, konečnou kontrolu výrobku nebo služby či auditu jakosti.

Odborný dozor nad jakostí je zaměřen na ověřování výrobních procesů u dodavatele v průběhu plnění smlouvy uzavřené s odběratelem. Jeho cílem je zabezpečit, aby nakupovaný výrobek nebo služba splňovaly požadavky, které na jakost specifikoval odběratel.

Konečnou kontrolou prováděnou na hotových výrobcích a službách se ověřuje jejich shoda s požadavky stanovenými odběratelem ve smlouvě s dodavatelem. Na základě úspěšně provedené konečné kontroly vydá hlavní úřad pro obrannou standardizaci (HÚOSKSOJ) osvědčení o jakosti a kompletnosti, které je zárukou že přebírané výrobky a služby jsou v souladu se stanovenými požadavky na jejich kvalitu.

Audit jakosti prováděný HÚOSKSOJ na základě žádosti odběratele nebo dodavatele umožňuje získat základní informace o schopnosti dodavatele plnit požadavky odběratele na dodávaný výrobek nebo službu. Na základě provedení auditu je dodavateli vydána zpráva, v níž je uveden výsledek provedení auditu jakosti s výrokem „vyhovující“ nebo „nevyhovující“ a zároveň jsou v ní uvedeny zjištěné nedostatky. V případě, že výsledek auditu je vyhovující, vydá hlavní úřad pro obrannou standardizaci (HÚOSKSOJ) dodavateli ke své zprávě k provedení auditu i osvědčení o shodě systému jakosti s požadavky odběratele.

Zjištění závažných nedostatků při **provádění odborného dozoru, konečné kontroly** nebo **auditu jakosti** opravňuje HÚOSKSOJ v souladu s příslušnými ustanoveními zákona přerušit jejich průběh. Přerušeni spolu s uvedením důvodů je písemně sděleno dodavateli i odběrateli. Následně pokračování lze realizovat až na základě písemné žádosti podané dodavatelem, v níž je tento povinen písemně doložit způsob odstranění všech zjištěných nedostatků a prokázat, že opatření, které učinil k nápravě, jsou dostatečně účinná. V případě nevyhovujícího výsledku u auditu, může být stanovena i lhůta (max. 12 měsíců) k odstranění nedostatků.

Ověřování jakosti je zákonem řešeno prostřednictvím tzv. **státního ověřování jakosti**, které vrcholově zastřešuje **odbor strategie státního ověřování jakosti** HÚOSKSOJ.

Katalogizace a zákon č. 309/2000 Sb.

Z obecného pohledu lze **organizační strukturu** uživatelů kodifikačního systému NATO rozdělit do dvou úrovní:

- Mezinárodní úroveň* završenou kodifikačním systémem NATO jako celku se svým řídicím prvkem - výborem AC/135 NATO.
- Národní úroveň* obsahující národní systémy katalogizace respektující pravidla a principy platné pro činnost kodifikačního systému NATO. V ČR je takovým systémem tzv. jednotný systém katalogizace majetku rezortu obrany ČR, jehož činnost je řízena odborem katalogizace majetku hlavního úřadu pro obrannou standardizaci (HÚOSKSOJ).

Zákon č. 309/2000 Sb. tedy vytvořil podmínky:

- o k možnému užívání systému katalogizace dalšími subjekty - uživateli, mezi něž mohou patřit zejména další ministerstva ČR, jiné správní úřady a kraje,
- o pro činnost agentur jako podnikatelských subjektů s činností zaměřenou na přípravu návrhu katalogizačních dat pro uživatele systému katalogizace, pokud tyto nemají k zabezpečení této činnosti ve své organizaci vytvořen vlastní organizační prvek s postačující kapacitou.

Hlavní úřad pro obrannou standardizaci (HÚOSKSOJ) plní prostřednictvím odboru katalogizace majetku úkoly ve dvou rovinách - v rovině mezinárodní a národní.

a) Z pohledu *roviny mezinárodní*, v souladu se zásadami kodifikačního systému NATO, odbor katalogizace majetku:

- plní úlohu národního kodifikačního úřadu,
- poskytuje katalogizační data o výrobcích příslušnému orgánu NATO, který je zařadí do hlavního seznamu odkazů aliančního kodifikačního systému (*NMCRL - NATO Codification System Master Cross Reference List*) a národním kodifikačním úřadům zemí užívajících kodifikační systém NATO v případě, že tyto požádaly o katalogizaci výrobku vyrobeného v ČR,
- vyžaduje ve prospěch uživatele systému katalogizace u zemí, užívajících kodifikační systém pro katalogizaci výrobku vyrobeného v jejich státě, na základě principu kodifikačního systému NATO, který je pod kontrolou národních/státních/kodifikačních úřadů (*NCB - National Codification Bureau*).

b) Z pohledu *roviny národní* je důraz položen na plnění úkolů směrem:

- k potenciálním uživatelům systému katalogizace,
- k agenturám.

Hlavní úřad pro obrannou standardizaci (HÚOSKSOJ) s potenciálním **uživatel**em na základě jeho žádosti projednává **podmínky pro užívání** systému katalogizace. Důležitým úkolem, který plní ve prospěch uživatele, je završení procesu katalogizace výrobků (viz **obr. 3**). V rámci této činnosti před vlastním přidělením katalogizačního čísla výrobku provede kontrolu úplnosti zpracovaného návrhu katalogizačních dat a v případě potřeby přiděluje katalogizační kód výrobce/dodavatele katalogizovaného výrobku. Pokud se v průběhu kontroly předloženého návrhu katalogizačních dat nevyskytnou žádné nedostatky, přidělí výrobku katalogizační číslo a zařazuje výrobek do systému katalogizace. V případě zjištění závažných nedostatků zákon opravňuje hlavní úřad přerušit řízení a vrátit návrh katalogizačních dat uživateli k odstranění nedostatků.

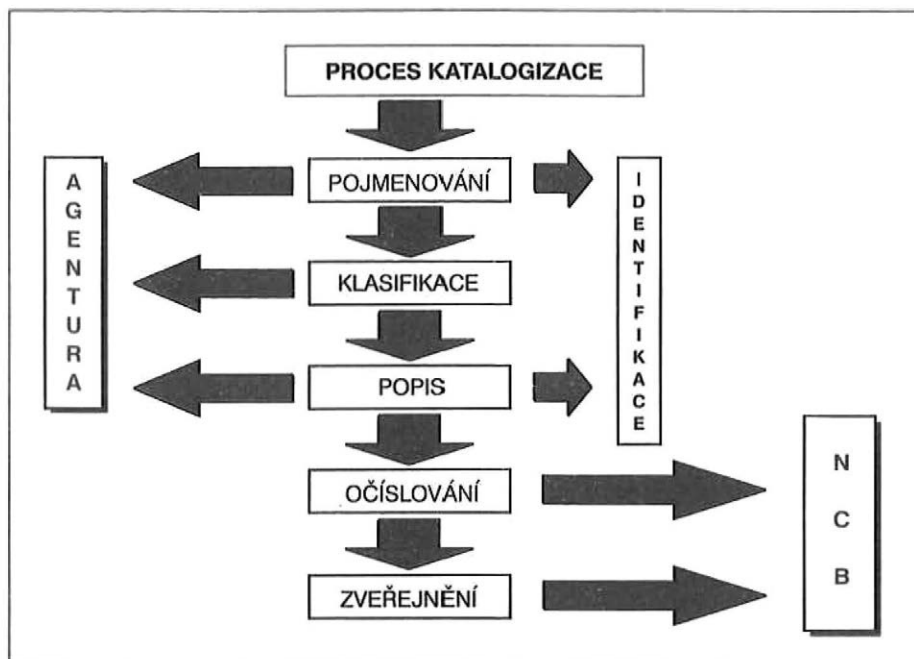
Další důležitou povinností hlavního úřadu pro obrannou standardizaci (HÚOSKSOJ) je zabezpečit, na základě předložené dokumentace k výrobku uživatelem, změnu katalogizačních dat tohoto výrobku. Všechny katalogizované výrobky, u nichž bylo zjištěno, že již nemají žádného uživatele, vyřazuje HÚOSKSOJ ze systému katalogizace. Cílem je udržet systém katalogizace neustále v aktuálním stavu umožňujícím poskytovat relevantní informace všem jeho uživatelům, mezi než patří zejména informace zahrnující přehled výrobků zařazených do systému katalogizace, přehled jejich uživatelů, dodavatelů a výrobců.

Hlavní úřad pro obrannou standardizaci (HÚOSKSOJ) má povinnost vydávat ve prospěch všech uživatelů systému katalogizace **přehled agentur**, kterým bylo vydáno nebo odejmuto osvědčení nebo pozastavena účinnost tohoto osvědčení.

Zákon v souladu s naším právním řádem vytváří podmínky umožňující podnikání právníků a fyzických osob, tzv. agentur. Jejich činnost (**obr. 3**) je zaměřena především na **zpracování návrhu katalogizačních dat** ve prospěch uživatele systému katalogizace, pokud tento nemá k tomuto účelu ve své organizační struktuře vytvořen vlastní prvek schopný tuto činnost dle zásad stanovených v zákoně zabezpečovat.

K tomu, aby mohly agentury výše uvedenou činnost provozovat, vytvořil zákon 309/2000 Sb. nezbytné podmínky pro provedení příslušných změn v zákoně č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (tzv. živnostenský zákon), ve znění zákona č. 286/1995 Sb., zákona č. 1477/1996 Sb. a zákona č. 159/1999 Sb.

Agentura může vyvíjet své aktivity na základě osvědčení vydaného úřadem. K tomu, aby jí mohlo být osvědčení vydáno, musí podat žádost, ke které přiloží další dokumenty

Obr. 3: Rozdělení úkolů při zabezpečování procesu katalogizace

definované zákonem a musí se podrobit testování, v jehož průběhu musí prokázat hlavnímu úřadu pro obrannou standardizaci (HÚOSKSOJ) schopnost zpracovávat návrh katalogizačních dat. V případě splnění zákonem stanovených podmínek vydá tento úřad agentuře **osvědčení o způsobilosti zpracovávat návrh katalogizačních dat o výrobku**. Toto osvědčení opravňuje agenturu nabízet své služby uživatelům systému katalogizace.

V případě, že agenturou zpracovaný návrh katalogizačních dat není v souladu se stanovenými požadavky, má HÚOSKSOJ právo pozastavit účinnost osvědčení o způsobilosti nebo je odejmout.

Zákonem přesně nadefinovaná práva a povinnosti každého subjektu podílejícího se na činnosti systému katalogizace umožňují bezproblémovou činnost systému.

Mezi základní povinnosti uživatele systému katalogizace patří povinnost předat hlavnímu úřadu pro obrannou standardizaci (HÚOSKSOJ) **návrh katalogizačních dat o výrobku** s uvedením agentury, která jej zpracovala, tzn. agentury, která má k této činnosti platné osvědčení vydané tímto úřadem.

Mezi další povinnosti patří povinnost, aby uživatel **bezodkladně informoval hlavní úřad pro obrannou standardizaci (HÚOSKSOJ) o provedených změnách** v dokumentaci výrobku, který již byl v předchozím období katalogizován - bylo mu již přiděleno katalogizační číslo, tzn., že již byl zařazen do systému katalogizace. Úřad na základě informace uživatele o změnách zabezpečí změnu katalogizačních dat.

Každý uživatel systému katalogizace má právo užívat pro své potřeby katalogizační data o výrobku, o jehož katalogizaci požádal, a který byl hlavním úřadem pro obrannou standardizaci (HÚOSKSOJ) zařazen do systému katalogizace.

Velice důležitou povinností, kterou zákon jednoznačně stanovuje uživateli systému katalogizace, je povinnost uplatnit ve smlouvě s dodavatelem **katalogizační doložku** na výrobek, který má být předmětem katalogizace. Obsahové vymezení a náležitosti katalogizační doložky jednoznačně stanovuje vyhláška ministerstva obrany č. 5/2001 Sb. Jejím uplatněním si uživatel systému katalogizace vytvoří podmínky pro:

- o vzájemnou komunikaci se svým dodavatelem při praktické realizaci činností spojených se zabezpečením procesu katalogizace dodávaných výrobků,
- o správnou činnost systému katalogizaci dle stanovených zásad principů a pravidel,
- o podání „Žádosti o katalogizaci výrobku“.

Katalogizační doložka je nástrojem, který kromě jiného zavazuje příslušného dodavatele jak ke **zpřístupnění nezbytné dokumentace** nutné pro kvalitní zpracování návrhu katalogizačních dat ke katalogizovanému výrobku, tak i k povinnosti **bezodkladně informovat** uživatele o případných změnách dodávaného a již katalogizovaného výrobku.

Samozřejmě je více než žádoucí, a zákon to jednoznačně požaduje, aby dodavatel uplatnil katalogizační doložku nebo obdobný nástroj vůči všem svým subdodavatelům, jejichž výrobky budou předmětem katalogizace.

Jednou ze základních povinností systému katalogizace je vést přehled o katalogizačních datech výrobků zařazených v systému, vyhodnocovat je a aktualizovat. Vedení aktuálního stavu katalogizačních dat je nezbytné jak z hlediska jejich mezinárodní výměny v rámci kodifikačního systému NATO, tak i z hlediska jejich poskytování potenciálním uživatelům a výrobcům v rámci ČR, což umožní těmto subjektům připravit se na činnosti spojené s katalogizací. Z tohoto důvodu je uživateli systému katalogizace zákonem stanovena povinnost bezodkladně **oznamovat** hlavnímu úřadu pro obrannou standardizaci (HÚOSKSOJ) skutečnost, **že přestal užívat katalogizovaný výrobek** a povinnost **předkládat jednou ročně přehled katalogizačních čísel výrobků, které užívá**. Toto je realizováno prostřednictvím tzv. „Oznámení o ukončení užívání katalogizovaného výrobku“ a prostřednictvím podávaného „Přehledu katalogizačních čísel užívaných výrobků“.

Důležitým úkolem je sledovat a vyhodnocovat činnost agentur, a to zejména z pohledu, zda dodržují rozhodnutí hlavního úřadu pro obrannou standardizaci (HÚOSKSOJ), např. o pozastavení účinnosti osvědčení vydaného agentuře apod. Zákon stanovuje agenturám povinnost předkládat jednou ročně „Přehled o zpracovaných návrzích katalogizačních dat o výrobcích“.

Porovnání jednotlivých hlášení podávaných v průběhu roku na hlavní úřad pro obrannou standardizaci (HÚOSKSOJ) uživatelem systému katalogizace se **závěrečným ročním hlášením** zahrnujícím přehled všech katalogizačních čísel užívaných výrobků umožňuje kromě jiného i udržování systému katalogizace v aktuálním stavu. Nesplnění tohoto úkolu může vést až k zániku práva užívat systém katalogizace uživateli, který tento úkol nesplnil.

Systém závěrečných ročních hlášení předkládané HÚOSKSOJ jak uživatelem systému katalogizace, tak i agenturou (na závěr roku, nejpozději však do 31. ledna následujícího roku), vytváří podmínky pro efektivní kontrolní činnost zaměřenou na plnění povinností stanovených zákonem. Cílem je udržet aktuálnost všech dat spojených s katalogizovaným výrobkem zařazeným do systému katalogizace, což v konečném důsledku umožňuje zabezpečovat efektivnost veškerých zásobovacích operací realizovaných v rámci logistiky.

* * *

Zákon byl vyhlášen ve sbírce zákonů pod č. 309 dne 7. září 2000, a proto v souladu s naším právním řádem může nabýt účinnosti prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po uplynutí šesti měsíců od jeho vyhlášení, tj. dnem **1. dubna 2001**.

Vyhláška Ministerstva obrany číslo 5 byla zveřejněna v částce 2 Sbírky předpisů České republiky rozeslané dne 10. ledna 2001 a její účinnost je stanovena taktéž dnem **1. dubna 2001**.

Literatura:

1. Zákon o obranné standardizaci, katalogizaci a státním ověřování jakosti výrobků a služeb určených k zajištění obrany státu a o změně živnostenského zákona. Zákon č. 309/2000 Sb., Sbírka zákonů České republiky ze dne 7. září 2000, Praha 2000.
2. Šmondrk J., : Kodifikační systém NATO, VR 4/98, str. 106-113.
3. Vyhláška Ministerstva obrany č. 5, Sbírka předpisů České republiky ze dne 10. ledna 2001, Praha 2001.

První zaznamenanou bitvou v dějinách byla bitva u Megidda, severně od hory Carmel v Palestině, kterou svedl roku 1469 př. n. l. egyptský faraón Thutmose III. v čele asi 20 000 mužů proti vojsku místních vzbouřených náčelníků. Už zde se projevila inteligence v taktice egyptského vojevůdce, který obešel tři jižní, nepřitelem strážené průsmyky, severním průsmykem Megidským, seřadil vojsko do vydutého útvaru a zatímco jeho jižní křídlo zaměstnávalo nepřítele zdržovacím útokem, Thutmose v čele svého severního křídla prorazil mezi křídlem vzbouřenců a pevností Megiddo: toto nepřátelské křídlo obklíčil a nakonec dosáhl naprostého vítězství.

Ervin Hrych: Velká kniha vojevůdců, bitev a zbraní. REGIA, Praha 2000.